

För- och grundskolenämnden

Tid:	Torsdagen den 29 januari 2026 kl. 09:00-12.10	
Plats:	Saluten, Länken	
Beslutande:	Moa Brydsten (S), ordförande Maria Lindvall (-)(L), 1:e vice ordförande Lisa Stolt (V) tj.g. ers. för Tobias Holmbom (V), 2:e vice ordförande Jens Backman (S) Linda Burén (S) Roland Samuelsson tj.g. ers. för Jimmy Liljefelt (S) Katarina Nilsson Reian (S) Elmer Eriksson (M) Ron Mahieu (C) Arvid Lundberg (MP) Lucas Nilsson (KD)	
Övriga deltagare:	Se sidan två	
Utses att justera:	Maria Lindvall	
Sekreterare:	Digital signatur Linda Hellquist	§§ 1-9
Ordförande:	Digital signatur Moa Brydsten	
Justerare:	Digital signatur Maria Lindvall	

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ:	För- och grundskolenämnden
Sammanträdesdatum:	2026-01-29
Anslaget har satts upp:	2026-01-30
Anslaget tas ner:	2026-02-23

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Sammanträdesprotokoll
2026-01-29

Förvaringsplats: För-och grundskolekontoret

Underskrift: *Digital signatur*
Linda Hellquist

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Eva Kungsman (S)
Ingela Viberg (MP)

Tjänstemän

Ann-Christine Gradin
Christopher Granberg
Daniel Nordgren
Maria Runarsdotter
Peter Säbom
Marina Folkhage
Maud Karlström
Marie Karling
Lina Gullbrand
Emma Steen
Håkan Tranbeck
Therese Forsberg
Linda Hellquist
Gabrielle Hultdin
Adam Lundberg Sveriges Lärare
Jennifer Carlström
Anna Asplund Isaksson

Beslutsärende

§ 1

Diariennr: SK-2026/00012

Fastställande av dagordning och fråga om jäv - januari

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar:

-att fastställa dagordningen

-att till protokollet notera att ingen person är jävig

-att informationsärendet från Umeå brottsförebyggande rådet utgår

Ärendebeskrivning

Föredragningslista till för- och grundskolenämnden finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga: föredragningslista

Beredningsansvariga

Linda Hellquist, nämndsekreterare

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

§ 2

Diarienum: SK-2025/00763

För- och grundskolenämnden - årshjul 2026

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna förslag till årshjul enligt bilaga 1.

Ärendebeskrivning

I för- och grundskolenämndens verksamhetsplan för 2026 framgår att ett årshjul ska finnas för att synliggöra när uppföljning av nämndens ansvarsområden ska ske. Uppföljningen utgör en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, som regleras i skollagens 4 kapitel.

I nämndens uppföljningsansvar ingår dels det nationellt lagstadgade uppdraget, dels det kommunala uppdraget, vilket bland annat inbegriper budget, kompetensförsörjning, systematiskt arbetsmiljöansvar samt internkontrollplan.

Uppföljning av det nationella uppdraget utgår från de tre långsiktiga strategiområdena *kvalitet*, *likvärdighet* och *trygghet*. För respektive strategiområde återfinns delmål, där delmål 1.1—1.9 ingår i strategiområdet *kvalitet*. Delmål 2.1—2.4 hör till strategiområdet *likvärdighet* och delmål 3.1—3.3 omfattas av strategiområdet *trygghet*.

Uppföljning av strategiområden och delmål återfinns i årshjulets inre del medan uppföljning av det kommunala uppdraget framgår av årshjulets yttre del tillsammans med beslutsärenden.

I förslag till årshjul 2026 framgår att beslut om årshjul tas i samband med att nämnden fattar beslut om verksamhetsplan och internkontrollplan 2027. Att föra samman processen mellan ansvarsområden och uppdrag i verksamhetsplanen med årshjul för uppföljningen, skulle på ett bättre sätt än tidigare begripliggöra systematiken för hur de olika delarna hänger ihop.

Ytterligare ett förslag till förändring är förberedande budgetprocess som enligt förslaget återfinns i årshjulets inre del. Utifrån omvärldsförändringar

såsom demografi och reformer som påverkar nämndens ansvar finns det ett behov av tid att förbereda inför höstens budgetprocess.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Årshjul FGN 2026 – förslag

Beredningsansvariga

Marie Karling, utbildningsstrateg

Maria Runarsdotter, kanslichef

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Beslutet ska skickas till

Berörda chefer

§ 3

Diarienumr: SK-2025/00668

Yttrande om internremiss gällande Umeå kommuns konstpolicy

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

- att ställa sig bakom förslaget till ny konstpolicy
- att ärendet förklaras omedelbart justerat

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har fått i uppdrag att inkomma med synpunkter på Kulturnämndens förslag till ny konstpolicy.

Kommunens konstpolicy har reviderats för att säkerställa att styrdokumentet är aktuellt och anpassat till dagens krav och förutsättningar. Den tidigare policyn har identifierats som otillräcklig i förhållande till gällande lagstiftning, upphandlingsregler och kommunens strategiska mål. Revideringen syftar till att tydliggöra ansvarsfördelning, skapa transparens i beslutsprocesser samt integrera hållbarhet, inkludering och kulturutveckling i arbetet med konst i offentliga miljöer. Policyn tar även hänsyn till utvecklingen inom konstområdet, inklusive nya uttrycksformer och digitala lösningar. Genom revideringen skapas en modern och långsiktigt hållbar grund för hantering av konst i kommunens offentliga rum.

I konstpolicyn finns sex principer som har särskild koppling till konst i Umeås kulturpolitiska program. Den femte principen "Goda uppväxtvillkor för barn och unga" berör särskilt för- och grundskolenämnden. I den femte principen lyfts barns rätt att delta i det kulturella och konstnärliga livet fram. Det handlar om tillgängliggörandet av konstupplevelser och eget skapande för målgruppen barn och unga genom exempelvis kulturpedagogiska program och projekt som sker bland annat genom

Skapande skola. För- och grundskoleförvaltningen är positiva till att ett kommungemensamt styrdokument genom en konstpolicy tas fram.

Sammanfattningsvis har för- och grundskolenämnden inga synpunkter på Kulturnämndens förslag till ny konstpolicy.

Beslutsunderlag

Bilaga: Konstpolicy remissversion

Beredningsansvariga

Therese Forsberg, lokalplanerare

Monika Andersson, utvecklingsledare

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsen

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Beslutet ska skickas till

Umea.kultur@umea.se, märk ärenderaden med för-och grundskolenämndens svar på Konstpolicy, dnr KU-2024/00013, senast 30 januari 2026

§ 4

Diarienumr: SK-2025/00539

Motion (KD) 33/2025 - Trygg och tillgänglig skola

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

- att ställa sig bakom förvaltningens yttrande och föreslå kommunfullmäktige att motionen (KD) – *Trygg och tillgänglig skola*, i sin helhet ska anses besvarad.
- att ärendet förklaras omedelbart justerat

Reservation

Moderaterna och Kristdemokraterna

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har inkommit med en motion där de framför ett behov av fler resursskolor, bättre struktur och verklig tillgänglighet för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), genom ett nytt helhetsgrepp.

Motionen hänvisar till föräldranätverk och organisationer som Riksförbundet Attention som vittnar om ett system i Umeå kommun som saknar struktur, transparens och resurser.

Vidare lyfts Malmö kommun fram som ett positivt exempel på en strategisk satsning där fyra nya resursskolor etablerats varpå en av dessa byggs ut till ett kompetensnav.

Kristdemokraterna yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

1. **Att** kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att senast under 2026 presentera en plan för tillräcklig tillgänglighet till resursskolor i grundskolan.
2. **Att** det inrättas ett kommunövergripande kompetenscenter för NPF-stöd och handledning med uppdrag att sprida kunskap och kvalitetssäkra arbetet med tillgängliga lärmiljöer.

3. **Att** tydliga kriterier och öppen information om resursskoleplatser, placeringar och pedagogisk inriktning publiceras och hålls uppdaterade.
4. **Att** en årlig uppföljning sker av antalet barn i behov av särskilt stöd, inklusive resursskoleplacering samt hur behovet tillgodoses.
5. **Att** kommunen tar initiativ till samverkan med andra kommuner och regionen för att ta del av goda exempel och forskning inom området med särskilt fokus på tidiga insatser.

Yttrande

Rättslig bakgrund

Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt barnkonventionen, som gäller som svensk lag sedan 1 januari 2020 och är inkorporerad i skollagen, framgår att i all utbildning och annan verksamhet ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Enligt artikel 12, en av barnkonventionens fyra grundprinciper, ska barn ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Vidare framgår av 3 kap. skollagen att elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Behov av särskilt stöd ska enligt skollagens bestämmelser föregås av en utredning som visar på elevens behov av särskilt stöd. I utredning ska skolan inom ramen för utredningen samverka med eleven och dennes vårdnadshavare samt elevhälsan. Om utredningen visar att det finns ett behov av särskilt stöd ska beslut om åtgärdsprogram fattas av rektor. Särskilt stöd är insatser av mer ingripande karaktär.

Särskilt stöd ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat regleras i skollagen eller annan författning.

I 10 kap. 31 a § skollagen, anges att en kommun får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). Ansökan till resursskola görs av elevens vårdnadshavare, ansökan får även göras av elevens rektor om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det. En placering vid kommunal resursskola förutsätter alltså ansökan eller medgivande från elevens vårdnadshavare och bygger på frivillighet.

Det är kommunen som huvudman för resursskolan som ansvarar för att bedöma om en elev behöver det särskilda stöd som resursskolan erbjuder och vilket underlag som behövs för denna bedömning. Av portalparagrafen i [1 kap. 10 §](#) skollagen följer att utgångspunkten i all utbildning som rör barn, det vill säga varje människa under 18 år, ska vara barnets bästa och att barnets åsikter i frågor som rör honom eller henne ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Denna portalparagraf ska beaktas när det gäller placering vid en kommunal resursskola.

Kommunen ansvarar således enligt skollagstiftningen för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation.

En elev har enligt 10 kap. 31 b § skollagen rätt att gå kvar vid resursskolan så länge eleven behöver sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att hen ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, eller för att hen ska undvika svårigheter i sin skolsituation.

En elevs placering vid en kommunal resursskola inom grundskolan ska enligt 10 kap. 31 b § skollagen regelbundet följas upp och utvärderas,

vilket ingår i kommunens ansvar. Om det efter en viss tid bedöms vara till elevens bästa att återgå till en ordinarie grundskola bör frågan tas upp med elevens vårdnadshavare för att undvika inlåsningseffekter.

Om en elevens vårdnadshavare begär att placeringen vid resursskolan ska upphöra, ska kommunen i ett sådant fall bereda eleven plats vid en av sina ordinarie skolenheter enligt den vanliga placeringsregeln i [10 kap. 30 §](#) skollagen, det vill säga som huvudregel i enlighet med vårdnadshavares önskemål.

Besvarande av motionens frågeställningar

- 1. Att kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att senast under 2026 presentera en plan för tillräcklig tillgänglighet till resursskolor i grundskolan.**

Det saknas officiell nationell statistik som visar hur elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) presterar i skolan jämfört med andra elever i termer av måluppfyllelse. Enligt Specialpedagogiska myndigheten (SPSM) är NPF ett samlingsnamn för flera olika tillstånd såsom Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (adhd), autism, språkstörning, dyslexi, dyskalkyli, motoriska problem samt tics och Tourettes syndrom. Det är enligt SPSM vanligt att elever har en kombination av NPF-diagnoser.

Skolverket är utsedd av regeringen att ansvara för Sveriges officiella statistik om skolväsende och barnomsorg. De har lyft fram att det saknas nationell återkommande statistik om skolgången för elever med funktionsnedsättning. Däremot redovisar Skolverket officiell statistik om hur stor andel elever som tar del av särskilt stöd. För kommunala grundskolor i Umeå kommun läsåret 24/25 rör det sig om 5 procent av eleverna och de vanligaste åtgärderna är särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång.

Skolverket har fått i uppdrag att ta fram ett förslag för att möjliggöra bättre uppföljning av stödåtgärder och kunskapsresultat för elever med funktionsnedsättning i samtliga skolformer i svensk skola. I förslaget visar Skolverket hur uppgifter från Socialstyrelsens patientregister kan grupperas i tio kategorier av funktionsnedsättning och kombineras med Skolverkets

individuppgifter om skolgång och skolresultat. Förslaget lämnades till regeringen i september 2025 och ännu har inga beslut fattats.

Alla elever har rätt att få det stöd de behöver oaktat om eleven har en funktionsnedsättning eller inte. För- och grundskoleförvaltningen arbetar i enlighet med politiskt fattat beslut och skollagens krav att det särskilda stödet företrädesvis ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat regleras i skollagen eller annan författning. Enligt utredning "organisation, systematik och resurshantering avseende tillgängliga lärmiljöer för elever med omfattande behov av särskilt stöd" 2021 som genomfördes inför för- och grundskolenämndens beslut framgår att målsättningen är "undervisning i särskilda skolor, i specialklasser eller avdelningar inom en viss skola på varaktig basis ska vara en undantagslösning". Detta är i linje med skollagens reglering och även Malmö kommuns vägledande principer.

Utredning av elevens behov av särskilt stöd, som skolan är skyldig att göra, är central i arbetet med särskilt stöd. För- och grundskoleförvaltningen har mot bakgrund av skollagens krav därför under flera år arbetat med att utbilda personal och höja kompetensen inom bland annat NPF.

För- och grundskolenämnden har även tagit beslut som möjliggjort en utökad satsning på specialpedagogisk kompetens i arbetet med tillgängliga lärmiljöer på skolorna. Andelen med specialpedagogisk högskoleexamen har ökat från läsåret 21/22 på 8,3 procent till läsåret 24/25 på 9,7 procent.

Umeå kommun har bättre målfyllelse än det nationella genomsnittet och läsåret 24/25 blev 90% av eleverna behöriga till gymnasiet.

Utifrån riksdagens beslut 1 juni 2022 om resursskolor genomförde för- och grundskoleförvaltningen en omorganisering genom att tillskapa två resursskolor för årskurs 7–9, Bräntbergsskolan AST och Björkensskolan.

Inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utvärderas det särskilda stödet inklusive resursskolor. I utvärderingen ingår en översyn av resursskolans organisation och

elevernas behov. Antalet ansökningar till resursskolor har varierat över tid. Antalet sökande minskade mellan läsåren 25/26 och 26/27.

Motionen anger att det finns 19 platser på resursskola i Umeå, vilket inte stämmer. Antalet platser på resursskola har succesivt ökat från 28 platser läsåret 23/24 till 38 platser läsåret 25/26. Inför läsåret 26/27 utökas antalet platser ytterligare.

Det finns inte några resursskolor för elever i de yngre åldrarna i Umeå kommun. För elever i låg- och mellanstadiet erbjuds företrädesvis särskilt stöd på den skolenhet eleven tillhör. Rektor har möjlighet att besluta om särskilt stöd i enlighet med 3 kap. skollagen vad gäller exempelvis särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning, förutsatt att det i utredningen av elevens behov av särskilt stöd framgår att eleven är i behov av just någon av dessa stödåtgärder.

Utöver Umeå kommuns egna resursskolor finns Hällsboskolan, en statlig skola som tar emot elever med grav språkstörning. Som tidigare beskrivits kan samvariation mellan språkstörning och andra NPF-diagnoser förekomma. Antalet elever från Umeå kommun som är inskrivna på Hällsboskolan har ökat över tid från 30 elever läsåret 23/24 till 42 elever läsåret 25/26.

Vid en eventuell utökning av resursskolor måste den kostnadsökning som det kan innebära beaktas tillsammans med konsekvenser för övriga skolor. Utöver ordinarie elevpeng tillkommer en kostnad per elev på ca 320 000kr per läsår.

2. Att det inrättas ett kommunövergripande kompetenscenter för NPF-stöd och handledning med uppdrag att sprida kunskap och kvalitetssäkra arbetet med tillgängliga lärmiljöer.

För- och grundskoleförvaltningen har på ett systematiskt sätt under flera år arbetat med att stärka kompetensen hos personal gällande NPF och tillgängliga lärmiljöer. Samtliga skolenheter i Umeå kommun har tillgång till elevhälsans alla professioner, och tillsammans med en samlad elevhälsa utgör detta ett stöd till skoleneheterna i syfte att

stärka tillgängliga lärmiljöer utifrån elevernas behov. Elevhälsan ska arbeta främjande och förebyggande i syfte att undanröja hinder för elevers lärande. För- och grundskoleförvaltningen bedömer att det mot bakgrund av detta inte finns ett behov av ett särskilt kompetenscenter för NPF-stöd. Utöver elevhälsan finns även ett nätverk som leds av rektor på resursskola för att specifikt utveckla resursskolor, särskilda undervisningsgrupper och anpassade lärmiljöers likvärdighet och kvalitet. Det bör också nämnas att det inom anpassad grundskola även finns en väl uppbyggd kompetens inom multisjukdomar och funktionsvariationer.

3. Att tydliga kriterier och öppen information om resursskoleplatser, placeringar och pedagogisk inriktning publiceras och hålls uppdaterade.

Umeå kommun tillhandahåller en webbsida med tydlig information till vårdnadshavare. På webbsidan kan vårdnadshavare ta del av information om kommunens två resursskolor, ansökningsförfarande och urvalskriterier. Informationen uppdateras vid förändringar. Umeå kommun tillhandahåller även information i relation till skolvalet som innebär att vårdnadshavare kan ansöka om skola för sitt barn. Vårdnadshavare kan däremot inte ansöka om placering i en specifik klass eller plats i en särskild undervisningsgrupp. Skollagen 3 kap anger att särskilt stöd kan ges i annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör. Placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning görs inom ramen för utredning av särskilt stöd och åtgärdsprogram som innefattar samverkan med vårdnadshavare och elev.

4. Att en årlig uppföljning sker av antalet barn i behov av särskilt stöd, inklusive resursskoleplacering samt hur behovet tillgodoses.

Inom ramen för såväl skolenheternas som huvudmannens systematiska kvalitetsarbete följs årligen elevers behov av särskilt stöd upp samt hur behovet tillgodoses, så även elever med placering i resursskola. Uppföljningen redovisas till nämnd och presenteras i huvudmannens kvalitetsrapport.

5. Att kommunen tar initiativ till samverkan med andra kommuner och regionen för att ta del av goda exempel och forskning inom området med särskilt fokus på tidiga insatser.

För- och grundskoleförvaltningen tar del av såväl utredningar som forskning inom området och samverkan med andra kommuner. Enligt motionen har Malmö stad genomfört en strategisk satsning där fyra nya resursskolor etableras och där Rönnens resursskola byggs ut till ett kompetensnav. För- och grundskoleförvaltningen har tagit del av Malmö stads utredning och genomfört studiebesök under höstterminen 2025 på Rönnens resursskola. Det framgår att Malmö stad har genomfört en omorganisering av det särskilda stödet, där centrala och kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper ersatts med platser på några resursskolor. Malmö stad har inte tillskapat fler platser för elever med NPF, utan på totalen minskat antalet platser i anpassade lärmiljöer. Malmö stad har valt att ta bort alla diagnoskrav för antagning till resursskola och baserar istället urvalet på målgruppskriterier utifrån elevernas behov.

Utifrån den samlande beskrivningen av för- och grundskoleförvaltningens arbete med särskilt stöd, där resursskola ingår som en del, anser för- och grundskolenämnden att motionen i sin helhet ska vara besvarad.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Malmö stad – delrapport 2

Bilaga 2: Malmös stad barnkonsekvensanalys

Bilaga 3: Motion (KD) 33/2025 - Trygg och tillgänglig skola

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, skolstrateg

Marie Karling, utbildningsstrateg

Yrkanden

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Maria Lindvall (-)(L) för bifall till tjänsteskrivelsen.

Moderaterna och Kristdemokraterna för bifall till motionen

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Reservation

Moderaterna och Kristdemokraterna

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diarienummer: KS-2025/00801

§ 5

Diariennr: SK-2025/00691

Yttrande om internremiss gällande förslag till mobilitetsnorm för Umeå kommun

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

-att godkänna yttrandet över föreslagen Mobilitetsnorm för Umeå kommunen enligt nedan.

-att förklara ärendet direktjusterat.

Reservation

Moderaterna till förmån för eget yrkande

Ärendebeskrivning

Bakgrund

För- och grundskolenämnden har getts i uppdrag att inkomma med synpunkter på Mobilitetsnorm för Umeå kommun.

Syftet med mobilitetsnormen är att ange riktlinjer för parkering och cykelparkering genom att fastställa lägsta antal parkerings- och cykelplatser som ska tillföras en fastighet vid ny- och tillbyggnation av bostäder och verksamheter, samt vid ändrad användning. Normen syftar till att behovsanpassa antalet parkeringsplatser och skapa förutsättningar för att hållbara färdssätt kan främjas.

Yttrande

För- och grundskolenämnden konstaterar att Mobilitetsnorm för Umeå kommun inte direkt omfattar nämndens verksamheter, då nämnden inte är fastighetsägare utan i huvudsak hyr sina verksamhetslokaler av tekniska nämnden.

Nämnden noterar vidare att mobilitetsnormen inte anger särskilda parkeringstal för förskolor och grundskolor. Det är oklart om avsikten, på sidan 9, är att ta fram en särskild mobilitets- eller parkeringsnorm för förskola och grundskola inom ramen för mobilitetsnormen, eller om motsvarande bedömningar även fortsättningsvis ska göras i samband med varje enskilt projekt. För- och grundskolenämnden ser därför ett behov av ett tydliggörande i denna fråga.

I dagsläget hanteras frågor om parkering och mobilitet i samband med detaljplanering och bygglov vid ny- och ombyggnation av förskolor och grundskolor, där nyckeltal från Umeå Parkerings AB (UPAB) utgör underlag. Denna ordning fungerar i huvudsak väl och medger en viss flexibilitet, exempelvis genom möjligheten till anpassningar i områden med god kollektivtrafik eller utifrån särskilda lokala förutsättningar.

För- och grundskolenämnden vill särskilt understryka vikten av att planering och utformning av mobilitet och logistik vid förskolor och skolor utgår från barnens och elevernas behov av trygghet och säkerhet. Smidiga och trafiksäkra lösningar för gång-, cykel- och biltrafik, inklusive lämning och hämtning, är avgörande för verksamheternas funktion och för en trygg skolmiljö.

Nämnden vill i detta sammanhang uppmärksamma att det vid enskilda enheter helt saknats möjlighet till lämning och hämtning med bil, vilket medfört praktiska svårigheter och behov av åtgärder i efterhand. Det förekommer att barn med placering vid en förskola inte bor i närområdet, vilket innebär att lämning och hämtning i många fall behöver ske med bil.

Nämnden vill även framhålla att säkerhetsaspekter behöver beaktas i planeringen av mobilitet och parkering. Myndigheten för civilt försvar (MCF), tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), har i sina vägledningar lyft fram vikten av att utforma trafikmiljöer så att risken för att fordon används som vapen minimeras. Detta är särskilt relevant i miljöer där många barn vistas.

Mobilitetsnormen fokuserar huvudsakligen på antal parkeringsplatser i förhållande till bostäder samt verksamheters storlek och omfattning. För-

och grundskolenämnden bedömer att det även finns skäl att i högre grad beakta frågor om utformning och säkerhet, särskilt om en samlad inriktning för mobilitet och parkering vid förskolor och grundskolor kommer att tas fram.

Vidare konstaterar för- och grundskolenämnden att den föreslagna normen för cykelparkering överensstämmer med tidigare tillämpning. Den flexibilitet som beskrivs i normen är positiv, och normen bedöms överlag fungera väl.

Sammanfattningsvis konstateras att mobilitetsnormens tillämpning i huvudsak riktar sig till fastighetsägare och att för- och grundskolans verksamheter därmed berörs indirekt som hyresgäst hos Fastighet, tekniska nämnden. I detta sammanhang anser för- och grundskolenämnden att en särskild parkeringsutredning ska genomföras som syftar till att funktionella, trafiksäkra och tillgängliga parkerings-, lämnings- och hämtningszoner tillskapas vid förskolor och skolor.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Mobilitetsnorm Umeå kommun, remissversion 2025-11-04

Bilaga 2: Beskrivning av mobilitetsåtgärder

Beredningsansvariga

Håkan Tranbeck, lokalplanerare

Lina Gullbrand, skolstrateg

Carola Nilsson, strateg

Yrkanden

Socialdemokraterna och Miljöpartiet för bifall till tjänsteskrivelse

Moderaterna

Nämnden avstyrker förslaget till att införa en mobilitetsnorm. Förslaget innebär färre parkeringsplatser vid nybyggnation till förmån för andra transportsätt än bil. Enligt förslaget kommer en andel av fastighetens "mobilitetsbehov" ordnas genom andra åtgärder än parkeringsplatser för bil, som kallas för "mobilitetsåtgärder". Det kan bland annat handla om att ordna med bilpool, cykelservicestation eller. Mobilitetsnormen kan

resultera i att upp till 40 procent av parkeringarna för boende eller verksamma kommer minskas när nya platser bebyggs.

Förslaget kommer att kraftigt försämra förutsättningarna för dem som är beroende av bilen i vardagen. Redan i dag är det svårt att hitta parkering i Umeå, särskilt i nybyggda områden där både boende och besökare vittnar om stora problem.

Det är positivt om det görs insatser för att underlätta resande med cykel eller kollektivtrafik, men det bör inte genomföras på bekostnad av möjligheten att ha en parkeringsplats för bilen.

I förslaget har man även gjort en förändring gällande acceptabla gångavstånd mellan parkeringsanläggning och målpunkt, jämfört med den nuvarande parkeringsnormen. Enligt mobilitetsnormen kommer ett acceptabelt avstånd att vara längre än idag. När det gäller parkering för bostäder har tidigare 300 m varit acceptabelt, och nu föreslås 400 m.

Syftet med mobilitetsnormen är att minska behovet av egen bil, men problemet är att många inte kan ersätta bilresor med andra resesätt. Alla har inte möjlighet att cykla, gå eller åka kollektivt. Barnfamiljer, äldre, personer med obekväma arbetstider och de som bor utanför kollektivtrafiknära områden riskerar att drabbas hårt av en sådan förändring. Att göra det svårare att parkera kommer inte att minska behovet av egen bil för de som behöver transportera sig med bil, men det kommer att försvåra vardagen för dessa.

Behovet av bilparkeringar kommer även att öka i framtiden, i takt med att Umeå växer. Det gäller exempelvis i centrumfyrkanten och på platser där det finns många butiker och arbetsplatser, men också i nybyggda området och på platser där byggnationen förtätas.

Sammanfattningsvis anser nämnden att en parkeringsnorm inte kan ersättas av en mobilitetsnorm.

Propositionsordning

Ordföranden provar tjänsteskrivelsens förslag mot Moderaternas yrkande, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Reservation

Moderaterna till förmån för eget yrkande

Beslutet ska skickas till

Elin.lindqvist@umea.se och märkas med KS-2024/00548, senast 31 januari

§ 6

Diariennr: SK-2025/00817

Yttrande om remiss från kommunstyrelsen - Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

- att ställa sig bakom förvaltningens förslag på remissvar till utbildningsdepartementet
- att ärendet direktjusteras
- att till yttrandet inkludera tillägg i enlighet med Miljöpartiets yrkande

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt individ och familjenämnden har fått remissen för besvarande av kommunstyrelsen. Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 13 februari 2026.

Sammanfattning av utredningen

Utredningen föreslår nödvändiga författningsändringar i befintlig lagstiftning och en ny förordning för att barn och unga som dömts till fängelse ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd, enligt barnkonventionen och skollagen.

Detta samtidigt som Kriminalvården får förutsättningar att i egenskap av statlig skolhuvudman bedriva en ändamålsenlig skolverksamhet som är likvärdig, utifrån gällande lagstiftning.

Den föreslagna förordningen innebär att Kriminalvården blir ansvarig för den utbildning och undervisning som bedrivs i sin helhet. Målgruppen för undervisning utökas från att tidigare endast gälla vuxenstuderande över 18 år intagna i kriminalvårdsanstalt, till att även omfatta barn och unga i åldrarna 13–17 år.

En obligatorisk sysselsättningsplikt föreslås som innebär att utbildning ska ges i första hand för barn och unga i fängelse. Utredningen visar dock att

grundligare utredning behövs avseende utbildning för barn och unga som är häktade.

I utredningen föreslås ett nytt regelverk genom en ny förordning för Kriminalvårdens utbildning för barn och unga som är intagna i kriminalvårdsanstalt.

Den föreslagna förordningen innebär att utbildningen för barn och unga intagna ska motsvara den utbildning som ges till barn och ungdomar inom skolväsendet, med de nödvändiga avvikelser som följer av att utbildningen anordnas i kriminalvårdsanstalt, som är en sluten begränsad miljö med höga säkerhetskrav.

Syftet med förslagen är att säkerställa att barns och ungas rätt till utbildning tillgodoses och att de som är frihetsberövade erbjuds en kvalitativ utbildning, som så långt det är möjligt motsvarar den utbildning som ges till barn och unga inom skolväsendet i övrigt. I utredningen föreslås att utbildningen som ska ges ska utgå från skollagen till bredd och innehåll, men med de nödvändiga avvikelser som följer av att utbildningen anordnas i kriminalvårdsanstalt.

Den föreslagna förordningen anger att rektor får besluta om avvikelser i fråga om de ämnen som annars gäller för utbildningen enligt skollagen, om undervisningen eller stödåtgärder inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Dessa avvikelser bör dock inte vara större än vad som anses vara nödvändigt, och bör kunna motiveras av de särskilda förutsättningar som anstaltsmiljön innebär utifrån ett säkerhetsperspektiv, jämfört med den ordinarie skolmiljön.

Utredningen anger vidare att elevhälsa ska finnas, barn och unga ska erbjudas stöd i undervisningen i samråd med elevhälsan. Något åtgärdsprogram ska dock inte upprättas, mot bakgrund av att undervisningen sker med hög lärartäthet, individuellt eller i små grupper med nära kontakt mellan elev och pedagogisk lärare inom anstalten. Detta möjliggör kontinuerliga anpassningar utifrån vad som bedöms vara barnet och den unges bästa.

Det framgår också att utbildningen ska bedrivas i Kriminalvårdens lokaler. Det kommer dock innebära att det kan finnas delar av innehållet i utbildningen som inte kommer att kunna genomföras till exempel vissa

moment inom ämnet slöjd, kemi och hem- och konsumentkunskap. Då dessa ämnen kräver material, utrustning och miljöer som inte alltid är förenliga med anstaltens säkerhetsrutiner. Andra avvikelser kan behöva göras när det gäller ämnet idrott- och hälsa i delar som kräver att eleven vistas i en viss utemiljö.

När det gäller modersmålsundervisning har Kriminalvården uppgett att det på grund av säkerhetsaspekter inte kommer att vara möjligt för dem att erbjuda eleverna undervisning i modersmål på ett likvärdigt sätt enligt skollagens krav. Utredningen föreslår därmed att Kriminalvården inte ska behöva erbjuda ämnet modersmål, dock med undantag för de nationella minoritetsspråken som enligt språklagen ska erbjudas den som tillhör någon av de nationella minoriteterna. I övrigt framskrivs inget förbud mot att erbjuda elever modersmålsundervisning.

Närundervisning av lärare ska vara huvudregeln, och fjärr- och distansundervisning får användas mer begränsat i undantagsfall. Exempelvis får inte fjärrundervisning användas i engelska, matematik, samhällskunskap, svenska eller svenska som andra språk. Fjärrundervisning får inte heller under ett läsår användas för mer än 25 procent den totala undervisningstiden. Distansundervisning ska endast vara möjlig i enstaka delar. Utredningen lyfter vikten av att om fjärr- och distansundervisning bedrivs måste det ske på ett sätt som inte riskerar att den intagne får tillgång till kommunikationskanaler utåt som kan missbrukas.

Utredningen föreslår vidare att ansvaret för medicinska insatser för barn och unga inom kriminalvårdsanstalt ska få överlåtas till en kommun eller region på entreprenad, om parterna är överens. Därtill föreslås att vissa uppgifter ska kunna överlämnas av Kriminalvården på entreprenad, motsvarande den skolform som utbildningen ska motsvara.

För barn och unga som inte längre är skolpliktiga föreslås ändringar i skollagen som innebär att utbildningen ska motsvara sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan eller anpassade gymnasieskolan. Rätten att delta i sådan utbildning ska även omfatta den som påbörjar sådan utbildning i kriminalvårdsanstalt innan han eller hon fyllt arton år samt därefter rätt att fullfölja utbildningen. Utredningen innebär även förslag att barn och unga som inte är folkbokförda i Sverige, och ej har skolplikt men som omfattas av

en rätt till utbildning enligt skollagen ska ges det om utbildningen påbörjas före 18 års ålder.

Mindre ändringar föreslås i skollagen och offentlighet- och sekretesslagen utifrån sekretess och elevhälsans arbete med de intagna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, vanligtvis Skolverket ska även få meddela ytterligare föreskrifter om utbildning för barn och unga intagna i kriminalvårdsanstalt. Skolinspektionen kommer vara ansvarig tillsynsmyndighet. Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska få i uppdrag att ge råd och stöd till Kriminalvården i specialpedagogiska frågor som rör barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning.

Utredningen med tillhörande förordning ger ett nytt och avsevärt bredare uppdrag till Kriminalvården, som kommer innebära ökade kostnader för staten varpå de ökade kostnaderna främst kommer att belasta Kriminalvården. Kriminalvården i sin tur har ett uppdrag att bedriva skolverksamhet kostnadseffektivt med kvalitet, likvärdighet och rättssäkerhet i undervisningen som ges till barn och unga.

Sammantaget beräknar regeringen att förslaget leder till kostnadsökningar för Kriminalvården med 644 miljoner kronor per år när reformen har fått fullt genomslag, vilket ingår i beräkningarna i budgetpropositionerna för år 2024, 2025 och 2026.

Författningsändringarna och den nya förordningen föreslås träda i kraft den 1 mars 2027, inga särskilda övergångsbestämmelser bedöms enligt utredningen vara nödvändiga.

Förslag på remissvar

Detta remissvar utgår från För- och grundskolenämndens ansvarsområde med utgångspunkt från skolpliktiga barn i kommunal grundskola och anpassad grundskola. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i Umeå kommun inkommer med separat remissvar.

Utredningens förslag om ny förordning med tillhörande ändringar i skollagen är mycket positivt ur ett barn- och elevperspektiv, så att rätten till utbildning kan tillgodoses. Vidare är det positivt att utbildningen som ska ges av Kriminalvården överlag utgår från befintlig lagstiftning, men särskiljs genom mer detaljerad förordning för Kriminalvården som egen skolhuvudman.

Det ger en rättssäkerhet och är viktigt så att barn och unga som dömts till fängelse får tillgång till en utbildning av hög kvalitet, likvärdig med den som erbjuds barn och ungdomar inom skolväsendet i övrigt. Det bidrar till kontinuitet och underlättar en återgång till utbildning inom skolväsendet efter frigivning samt bidrar till att stärka barn och ungas återanpassning till samhället och ljusare framtidsutsikter där fullföljd utbildning har en avsevärd påverkan för den unges egen framtid.

Då det av utredningen framgår att förslagen i utredningen inte innebär några nya åtaganden eller skyldigheter för kommuner och att förordningen inte heller ger någon direkt påverkan på kommuner, mer än *indirekt* som hemkommun enligt skollagen gällande överlämning av information efter frigivning och samordning kring elevens fortsatta studier, utgår för- och grundskoleförvaltningen från att nödvändiga förslag på ändringar framförs av ansvariga aktörer, så som Kriminalvården, SPSM, Skolverket och Skolinspektionen med flera.

För- och grundskoleförvaltningen ser i utredningen behov av tydliggörande avseende att mer i detalj tydliggöra vilka delar som *kan* överlämnas på entreprenad, då utbildningen inom Kriminalvården till bredd och innehåll ska motsvara den utbildning som ges inom grundskolan och den anpassade grundskolan enligt skollagen. Men anpassas utifrån att utbildningen Kriminalvården ger inte fullt ut är motsvarig grundskolan som skolform enligt 10 kap. eller anpassade grundskolan enligt 11 kap. utan ingår i 24 kap. skollagen om särskilda utbildningsformer. Detta är särskilt viktigt på grund av säkerhetsmässiga aspekter då det handlar om vad andra aktörer skulle kunna erbjuda Kriminalvården som skolhuvudman och att det därför behöver förtydligas ytterligare i förordningen, för att minimera risken för otydlighet.

För- och grundskoleförvaltningen önskar därtill göra ett medskick utifrån ett språkutvecklande syfte för barn och elever, och förordar att modersmålsundervisning bör erbjudas för de elever som uppfyller rätten till att erbjudas modersmålsundervisning i enlighet med skollagens bestämmelser, på den aktuella anstalt barnet eller den unga är intagen.

Ytterligare ett medskick som bör göras sett ur ett kommunalt perspektiv, är att en fullt utvecklad utbildningsverksamhet i Kriminalvårdens egen regi, utifrån gällande lagstiftning och tillhörande författningar kommer innebära

utmaningar med kompetensförsörjning för ansvariga utbildningsnämnder, i de lägeskommuner med omnejd där kriminalvårdsanstalter finns eller i framtiden kommer finnas upprättade.

Detta då mot bakgrund av konkurrensen om utbildade rektorer och behöriga lärare samt elevhälsoprofessioner som uppstår, då Kriminalvården blir en ny "bredare" arbetsgivare för målgruppen personal som arbetar inom skola och utbildningsverksamhet. Således att det kan medföra ytterligare utmaningar på lägeskommunens kompetensförsörjning, likväl som liknande utmaningar kan bli aktuella för Kriminalvården.

I utredningen framgår att finansieringen av Kriminalvårdens nya uppdrag ska finansieras med statliga medel fullt ut, men utredningen bringar ingen konkret klarhet i hemkommunens ansvar för barn och unga elever vad gäller finansieringen av utbildningsplatser. Detta då i jämförelse med att kommuner idag betalar för plats på SIS-hem för elever utifrån folkbokföring, samt för plats på andra statliga specialskolor.

För- och grundskoleförvaltningen utgår därmed från att någon kostnad inte åläggs elevens hemkommun, eftersom barn och unga som är intagna i kriminalvårdsanstalt och avtjänar ett straff i fängelse, under den tiden verkställandet äger rum, formellt sett är "utskriven" från tidigare skola som varit i kommunal eller fristående regi.

Avslutningsvis är det mycket viktigt att Kriminalvården som ansvarig skolhuvudman ges erforderlig tid och rätt förutsättningar såväl ekonomiskt som praktisk att bedriva utbildning och undervisning för barn och unga i fängelse, eftersom utbildning i sig är brottsförebyggande och en av de mest effektiva skyddsfaktorerna mot kriminalitet, missbruk och social utsatthet i framtiden. Genom detta kan tiden för ikraftträdande till 1 mars 2027 bedömas vara snävt tilltaget, då ansvaret för en skolhuvudman för att bedriva skolverksamhet enligt gällande lagstiftning är omfattande.

Beslutsunderlag

Bilaga: Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga (U2025/02404)

Beredningsansvariga

Emma Steen, jurist

Yrkanden

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Moderaterna, Maria Lindvall (-)(L), Centerpartiet och Miljöpartiet, för bifall till tjänsteskrivelsen.

Tilläggsyrkande

Miljöpartiet

För- och grundskolenämnden vill framhålla en grundläggande principiell utgångspunkt: fängelsemiljöer är skapade för vuxna och präglas av disciplin, kontroll, isolering och underordning. De är inte utformade för barns utveckling, lärande eller rehabilitering. Detta måste vara vägledande vid all lagstiftning som rör barn i kriminalvård.

Även om promemorians förslag syftar till att säkerställa barns och ungas rätt till utbildning under frihetsberövande, riskerar förslaget att normalisera en ordning där barn placeras i miljöer som i grunden strider mot barnkonventionens principer om barnets bästa, utveckling och rätt till skydd.

För- och grundskolenämnden ser positivt på ambitionen att stärka barns rätt till utbildning, men vill samtidigt framföra följande principiella medskick till lagstiftaren:

- Utbildning inom fängelse kan aldrig fullt ut kompensera för en miljö som i grunden är olämplig för barn.
- Risker är betydande att reformen bidrar till att normalisera barns vistelse i vuxenanpassade straffmiljöer.
- Barnets bästa bör i högre grad vägleda valet av påföljd och verkställighetsform, inte enbart innehållet under verkställigheten.

Avslutningsvis anser nämnden att regeringen bör tydligare pröva hur barns rätt till utbildning, rehabilitering och utveckling bäst tillgodoses genom alternativ till fängelse, snarare än genom att bygga ut skolstrukturer inom kriminalvårdens ram.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet, Maria Lindvall (-)(L) för bifall till tilläggsyrkan.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Ordföranden prövar miljöpartiets förslag till tilläggsyrkanden, bifall mot avslag och finner att nämnden beslutar att bifalla Miljöpartiets tilläggsyrkande

Beslutet ska skickas till

u.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till
u.gv.remissvar@regeringskansliet.se märkt med diarienummer
U2025/02404 För- och grundskolenämnden Umeå kommun i ämnesraden

Kopia på nämndens protokollsutdrag inklusive yttrande ska skickas till
ksdiaarium@umea.se märkt med ämnesraden *KS-2025/00182*

§ 7

Diariennr: SK-2026/00013

Delegationsbeslut och anmälningsärenden - FGN januari 2026

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning

Inför för- och grundskolenämndens sammanträde 2026-01-29 redovisas anmälda delegationsbeslut och anmälningsärenden som ska delges nämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga: Sammanställning, upprättad vid tidpunkt för kallelsens utskick

Beredningsansvarig

Linda Hellquist, nämndsekreterare

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Informationsärende

§ 8

Diariennr: SK-2026/00069

Utbildningsdirektören informerar

Nämnden får information om de insatser som görs i grundskolan inom SYV-studie och yrkesvägledning, SAO- skola och arbetsliv och MOA- modern arbetslivsanpassning.

Information lämnas gällande den nuvarande situationen kring skolskjuts och upprepade förseningar inom vissa områden utanför tätorten

Tisdag den 27 januari genomfördes en temadag för åk 9 till minne av Förintelsen utifrån ett gemensamt undervisningsmaterial. Temadagen ingår i skolans demokratiuppdrag och är en uppmaning att inte upprepa historiens värsta brott. Uppdraget att årligen uppmärksamma Förintelsens minnesdag är ett uppdrag från för- och grundskolenämnden.

Det brottsförebyggande rådet på nationell nivå, har tilldelat för- och grundskolan 700,000 kr för att stärka det brottsförebyggande arbetet och skolans värdegrundsarbete i området Holmsund.

Skolinspektionen kommer under året att utföra tre tematiska kvalitetsgranskningar som berör Umeå kommun. Kvalitetsgranskningarna kommer att ske/utföras inom slöjd på högstadiet, huvudmännens andel behöriga förskollärare och lärare samt inom anpassad grundskola.

Arbetet med att implementera det nya kapitlet i Skollagen om skolsäkerhet pågår.

Från och med februari kommer Maja Beskowskolans samtliga inpasseringsvägar att hållas låsta.

Miljö- och hälsoskydd har utfört städtillsyn på två förskolor. En handlingsplan för hur förskolorna ska komma tillrätta med problemen har tagits fram och arbetet kommer följas upp under våren.

§ 9

Umeå kommuns brottsförebyggande arbete

Ärendet utgår